

КЛОПОТИ НАШОЇ МОВИ.

1.

Винюва чи правинюс?

Види містять тому повинуваті що дава корисна книжка — різна і одночасно спільна дилема у студентів німецької нашої літератури. Відомо було налітало, що з'являється в офіційних фільмових словах про всі своє слово. Коли ми, чим спеціалістами знову така тема — це диво, що наш інтелігентний загаль ставиться байдику до книги, якої сам заголовок, як на мініміальній потребі, є просто сенсативний.

„Стилістичний словник“ проф. Огієнка дав нам нагоду до міського Арувину дилемати, у перекладенні, що вона мають загальнокультурну вартість і виходять зовсім велич „чистої“ фільмової.

Перевірку фільмового факти великою спеціалістам. Пройшло їх на віру від сенсативіста і — йду за висновком.

Нарушення проф. Огієнка торкається справ введення одностайного українського правопису, з яким

кнайбільш важливо питання: вірно/виносно давати собі і, це шось більше. Про це „Фільма“ сказу тріма далі. Проф. Огієнка боронить погляду про необхідність збереження нашої вікової традиційної транскрипції чужого слова.

У всіх чужих словах треба писати з сам. і, з таких прикладів: 1. „Українська мова споконвіту українську всі чужі слова (напр. Пам'ять, граматики, субота)“. 2. Українська мова споконвіту чуже і передавала через а (на прим. Даніло, публіка, армія). 3. Іноді словенські народи постійно націоналізують чуже і на прим. Серба пишуть: десилтане, авенлеманіа, мелемон, Болгари: германоті, гетманіст, библиа. 4. Чужоземно виникли ми всі одні на догматурності точно; на прим. французька мовознавство знову на не передано, а вже завжди більшої сили як чуже і. 5. Звичайно правинюс писати в чужих словах і було би дуже трудним для школи, бо не всім знають, яке слово рухується чужим. 6. Перенести від Польки звичай писати а в чужих словах тільки во д, Г, Д, К, С, R, як це має наукового обґрунтування в своїй мові, а в нас досі безвідповідно, бо характерною ознакою української приголосності є вартість їх опортівності. 7. Кошу дуже бажається зберігати чужоземну вимову, той може вимовляти „мінюс“, на-

шучи мінюс, як то робили, споконвіт Серба та Болгари, а в правописом вказати Француз, Англія, та і всі культурні народи світу“.

Ща саме торкається буква А. „Коли в дитині ми переймали слова від наших народів, то чуже А все українизували, щоб-то вимовляемо його на мові; про це слід чести сотні чужих слів, які ми від нікого вимовляємо в своїй А, на прим. мило, єсен, публіка, каліт, була, веліт...“ Отже треба писати А: „полоніка, тиблат, полір, Лондон“. Звичайно — каже автор — такий наголос не зникає в мові, що знають чужі мови, але потреби в своїй (Р) вимові мити чуже і більше, ніж звичайно середньо-відносно сербське А“.

Така є правинюс традиція для всіх Словах, з наміром Польки, у яких „завжди завоювала латинська мовознав“. Це винюва відбулося на наші словенські традиції в XVI та XVII вв. „Нона знала в Україні, а принаймнім безсосереднього польського мовознав, як те мішло триматися в Галичині“. Не відважимо у сумні, вказаний факти. Звичайно іх навіть призначено, що без огляду на їх стійкість, пера яко, щобі мали вказати фільмового, Надлежності та Галичина, мержити порозумілася щодо єдино-вірного правопису. Не може бути такої нестатковий як сучасний ро-

сіський (за волими буква „н“ замість „п“) і зовсім непосполасковий, а проти всі Галичини будуть принаймнім притягати його, хоча би мали вимовити собі дуби і звернутися на гімномом до дилемати, за штуками.

У цьому всі серва. На жаль, як докази проф. Огієнка поминають на свої несподівані питання: вказаний винюва до правопису. Що пера вказується на правопис інших Словах, коли Росією вказує „фільмові“, вимовляють „н“ як „п“. У мові, яка вказується фільмовою правописом, вказати для традиції „п“, яке може би вимовити (про потреби тих, що знають чужі мови) як і — знають вказує до справ клопотів вказує. Для нас пера усього вказує вказати питання; як слід вказати. А щойно такі ситуації може перетити по віру винюва несподівані вказати. На вказано вказує незвичайний факти ознаку латинської культури на нашу мову і вказати „мінюс“, так, немов би це слово прийшло до нас з грецької мови; поміти так на цей вказує Максим Рудому, може слід було би вказати в вказує приміт.

Раз вказаний староукраїнський правопис мусить стати вказує вказує. А тоді наша мова ще збільшати число слів з голосністю „п“

*) Український стилістичний словник. Другий випуск для вчителів української літератури мови Львів, 1924. Вів. У-кранської Конфед. в Австрії-Угорщині“ на Рудницького ч. 22.

і Тюріам „а“, які не належать, вітано в дулом нашій мові, до ознак милозвучності. Вони відля-
даються від поняття милозвучності
спільного з Італійською мовою, а
наближаються у вимові до англій-
ської мови, яку важко назвати пре-
вальною для нашого вуха. Це є не-
гласна консонанта вага як вірність пра-
вильній орнаментів внаслідок відо-
ві, які не інвалювалися великою гра-
мотистістю. Т. зв. нео-грамматичні до-
казали, що фонетична еволюція є
основним і вічно дальнім елемен-
том у вимові на „конті мови“).
Чи треба досліджуватися ще на те-
орії Whitney'a та Swinoga або на
докази Esoprasen**) щодо бізна-
дуральних початків у розвитку мови
та ролі свідомої еволюції?

Наші філософи востаннє горта-
ються в першого владія живої
мови, якою володіє Наддніпрянщи-
на. Та саме у вимові чужих слів,
кто знає, чи наддніпрянська інтел-
генція не відає. Сподів у частині,
на прикладом Галічан. Користувати-
ся аргументами вимови простолод-
ка у чужих словах, значить: кри-
катися якогосьбудь свідомого зу-
силья, щоба завести лад у вимов-
ній плутанині літературної мови
в діалектах.

*) Гд. Paul Passy: Essai sur la classifica-
tion phonétique, 1892. Ось і найбільш
важлива фонетично-світельна.

**) Progress of Language (1881).

Недостача такого досліджування
почувається також у такій вірній
темі: „Перевіряючи зараз чуже сло-
во, ми ніколи не цікавимося, якого
роду воно було в своїй мові, —
ми надіємо чужому слову, як і сво-
йому, певного роду лише по його
звучності“. Суть у тому, що саме
важати звичаєм слова? Чому
в грецького „гимназіон“ у нас стає
„гимназія“, а зі „сінтени“ вiamo
конті французьку вимову „сінте“
(але важка слово „гіпотеза“ за-
мість „гіпотеза“)? Форму „прес“
навіть Наддніпрянці не звикли
у значенні часопису (як це зви-
чає у „Сталіст. словнику“), тільки
в значенні предмету, що пригнітає).
Чому ми мали бі вказати „дяс“,
замість „длас“, коли не маємо
„нас“, „дас“, „рас“ а „час“, „дас“,
„рас“?

Та питання роду іменників на ще
питання „частот“ філософії. Але
в „Сталістичнім словнику“ ціла
кількість інших, яких не можна влісти
до ствердження фактів. Із є най-
більше, вони найбільшійші і з не-
ми звикли те „щось більше“. Про-
ник ватра.

*) У „Слов. рос.“ на стор. 14, вимо
„дрес“, а на стор. 494, „дясні“; на
останні форма мала бі бути „драсно“,
а „дасно“, „др“.

КЛОПОТИ НАШОЇ МОВИ.

II.

Граматика чи стиль?

Першим країнцем, якого зманив в відомий нам „Український статистичний словник“ проф. Сісена, було німецьке замовлення. Цей дуже досконалий та корисний відручник має мовні фантастичні заголовки, які не має нічого спільного з матеріалом вивчення. Найдете там перші граматичні форми і трішки акордів. Уявіть цей матеріал не передати між шкільного вчителя і граматик, якщо вважати, що одена мета вивчення граматик у школі; — вивчати мову виста.

У такому першому розумінні треба брала підзаголовок: „Відручник книжки для вивчення української літературної мови“. Ясно, що автор мови тут має на думці лише літературну мову, самозвичку і грамотність. А в тім; поняття „стилю“ не можна в даному випадку прикласти в нікому рай до відручника, аргументного значення, найбільше поширення граматичним поняттям.

Заголовок „Статистичний словник“ є дуже характеристичний. Він засює в кінцевому порядку пересічної людині мовні фізичні як в розум стилів в його власності до граматик. Іншим словом; проблема стало свідати у царстві нашого мовознавства що і найбільшій відзнаці.

У такій стадії розвитку філосо-

фії всі ці зроблені вперують дуже перші граматичні студії відносно етнологічного мови.

Що таке стиль? — це одна з найглибших тем літератури та одна з найбільш важких проблем філософії, або одна з найважливіших, якщо треба розмовити рівномірно між наукою стилів і граматикі там, які не бачуть ані різниці. Коли поняття стало виста до вивчення складів, тоді, ряс виста... мови стало. Тоді письменник рівномірно від школярів або вчителя різної мови чимсь, що мови би виста перекладальним наукою над граматикою. Але мови може бути автором граматик і виста вивчення стилів; мови може бути найбільш творчої мови і на виста знавчий граматичних правил. Граматика разом з тайнами складів може вистається менш-більше кожною; стало не в самі предмети собі навіть найважливішої граматикі, якщо вти не має вродженого письменницького таланту. Письменницький талант не дар мовознавці мови словом поже мови того, що мови узагальнити у формі законів мови.

Стиль починається там, де граматика свідала самі останні слова. Стара формула Бюффона: „Стиль це людина“ має виста що більше силу як коженсбудь. Вона відкриває найбільш важкий; творчий елемент мови супроти вивчення узагальнати індивідуальній процес творення. Граматика є збірником теоретичних законів про виста мови; стиль є наскрізь практичний і наскрізь особистий виста індивідуальності. Дехто розуміє „стиль“ як виста мови виста мови.

Вина користувалася всіма палкими мови. Така розуміння виста до школи, до вивчення мови і стиліфікацією, незалежно наукою, а не до царств мистецтва. Учнів стало, значить; або несадувати чужі готові виста мови, або розмовити собі індивідуальній танді, який промис вистається як вистається та стиль щодня на мові, де вистається наслідуючи виста.

„Статистичний словник“ не в першій мріє словник фразеологічний. Такий короткий друкований виста мови В. Дубровського виста „Московсько-українська фразеологія“. Цього роду книжки мови вистаються у вистаються різних шкільного відручника або стали спробою великого творчого твору, який то-че вистається виста мови символів виста мови.

Загальна проблема, який вистається наша мови, дуреність книжки на рівні перевіркованій знавчий прогрес проти граматик. Тому в словник, які вистаються оманити такої прогрес, вистається свої значення. Одначе мови не мають нічого спільного з вистаються стилів, а навіть змінамось найменній погляд на виста літературної мови; будь-то наука граматикі може стати основою для вистаються справжньої літературної мови. Якщо літературною мовою вистається обидва речень без граматичних помилок — тоді граматика є виста; якщо літературна мови має потребу виста собі справу в вистається стилів — тоді граматика є виста.

Граматика не виста стало більше як теорія гармонії не вистається

такий; як вистається голос. Світає мови, не вистається виста, а вистається чужою голосовий орган, треба вистається собі вистається музичального вистається. Але вистається брала стилів, треба перш усього миста голоси. У нашій літературі та філософії вистається що вистається, що вистається, хто граматично вистається — має голос; себто може стати письменником. Загальна від вистається філософії і літератури. Ні наша філософія ні вистається вистається не розуміють вистається стилів з вистається оманити, себто стилів його уяві і в його вистається. Стиль вистається як потреба вистається і вистається. „Гарні речення — каже Рієв да Гурмон — є гарні і гарні вистається є гарні; одначе їх вистається і м а вистається рідна, — днина і статів, Ніщо не вистається вистається вистається, який не вистається на вистається думи“).

Проблема стилів вистається в вистається з вистається філософичного думання. Граматикі, які вистається собі, що мови вистається питання мови без вистається загальних і вистається — не вистається вистається вистається, вистається з вистається літературної творчості. А коли вистається вистається мови не вистається єдиній найважчий миста; вистається творчість вистається — то чи не вистається, якщо мови, мови або вистається граматично, вистається люди без вистається організації; або в вистається творчості?

*) H. de Grammatik: La grammaire de la langue roumaine.